

Skattefrågor i vårpropositionen

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett skatteutskottet tillfälle till yttrande över 2002 års ekonomiska vårproposition jämte motioner.

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom de riktlinjer för skattepolitiken som regeringen förordar.

Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna har i avvikande meningar ställt sig bakom de egna förslagen om riktlinjer för skattepolitiken.

Utskottets överväganden

Inledning

Den ekonomiska vårpropositionen bygger på budgetpropositionen för 2002 om vilken det finns en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Samarbetet har under mandatperioden berört fem områden – ekonomi, sysselsättning, rättvisa, jämställdhet samt miljö – och innefattat både konkreta förslag och långsiktiga åtaganden inför framtiden. I vårpropositionen bekräftas överenskommelsen, och det anføres att träffade uppgörelser kommer att fullföljas.

Skattepolitikens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om inriktning av den ekonomiska politiken såvitt avser skatteområdet och avslår de motionsförslag beträffande skattepolitikens inriktning som lagts fram av Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna.

Jfr avvikande meningarna 1 (m), 2 (kd), 3 (c) och 4 (fp).

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner de allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken som regeringen förordar (yrkande 1). Under rubriken Rättvisa skatter anføres att skatternas främsta syfte är att finansiera välfärden och att skatterna samtidigt skall stimulera till arbete och investeringar, till en uthållig utveckling och till minskade ekonomiska och sociala klyftor.

Regeringen framhåller att betydande skatteförändringar genomförts under mandatperioden och att dessa inneburit sänkta inkomstskatter för låg- och medelinkomsttagarna, sänkta fastighetsskatter och sänkta skatter för företag. Vidare har flera steg tagits i en grön skatteväxling som bl.a. syftar till att minska de skadliga utsläppen av koldioxid.

Under mandatperioden har tre fjärdedelar av en skattereform inriktad på låg- och medelinkomsttagare genomförts. Fullt genomförd innebär reformen att löntagarna helt kompenseras för den allmänna egenavgift om 7 % som de betalar till pensionssystemet. För en inkomsttagare med 20 000 kr i månaden medför compensationen i dag en skattesänkning med ca 700 kr i månaden. Regeringen anför att detta minskar marginalskatterna för låg- och medelinkomsttagare samtidigt som köpkraften stärks så att både utbudet och efterfrågan på arbetskraft ökar. Vidare har en justering av gränsen för uttag av

statlig inkomstskatt genomförts. I samband med skattereformen 1990 formulerades ambitionen att högst 15 % av inkomsttagarna skulle betala statsskatt. Den goda reallöneutvecklingen och saneringen av de offentliga finanserna har dock medfört att andelen kommit upp i 20 % år 1999. För att minska andelen har gränsen för uttag av statlig inkomstskatt höjts utöver den automatiska uppräkningsnivån såväl 2000, 2001 som 2002. Regeringen avser att hösten 2002 göra en bedömning av det samhällsekonomiska utrymmet för ett slutförande av inkomstskattereformen under år 2003.

Grundavdragen för vanliga inkomsttagare och pensionärer har höjts som ett led i den gröna skatteväxlingen. År 2001 höjdes grundavdragen med 1 200 kr och år 2002 med 900 kr. För att ytterligare kompensera pensionärerna för de besparingar som genomfördes under 1990-talet får dessa också en särskild skattesänkning fr.o.m. i år. Skattesänkningen gör att så gott som alla pensionärer har fått cirka 100 kr mer i månaden fr.o.m. den 1 januari 2002. Även folkpensionärer med så låga inkomster att de i dag inte betalar någon skatt omfattas genom att deras skattekonton krediteras.

I en rättvisereform har löntagarna återfått en skattelättnad för fackföreningsavgifterna. På detta sätt är löntagarnas bidrag till den fackliga verksamheten inte längre missgynnade vid en jämförelse med arbetsgivarnas bidrag till sina organisationer. För att underlätta för medborgarna kan löntagare med förenklad deklaration i år för första gången lämna självdeklarationen elektroniskt.

Fastighetsskatten är enligt vad som anförs en del av kapitalinkomstbeskattningen och en viktig inkomstkälla för att finansiera den offentliga välfärden. För att möta de prishöjningar som den goda ekonomiska utvecklingen har givit upphov till har fastighetsskatten sänkts från 1,5 % till 1,0 % av taxeringsvärdet för småhus. För hyreshus har fastighetsskatten sänkts från 1,5 % till 0,5 %. Samtidigt har en begränsningsregel införts som innebär att hushåll med normala inkomst- och förmögenhetsförhållanden maximalt skall betala 5 % av sin inkomst i fastighetsskatt. Därmed har fastighetsskattens fördelningspolitiska profil förbättrats. Omräkningsförfarandet vid fastighetstaxeringen kommer att ersättas med en förenklad fastighetstaxering mitt emellan de allmänna fastighetstaxeringarna. Regler som innebär att höjda taxeringsvärden inte får omedelbart genomslag på uttaget av fastighetsskatt införs också. Vid förmögenhetsbeskattningen har fribeloppet höjts från 900 000 kr till 1,5 miljoner kronor för ensamstående och till 2 miljoner kronor för sambeskattade par.

En ny utredning om fastighetsskatt skall tillsättas för att pröva lösningar som kan innebära vissa avsteg från nu gällande principer för fastighetsbeskattningen under förutsättning att de fördelningsmässiga konsekvenserna är acceptabla. Regeringen skall dessutom tillsätta en särskild utredning för att se över utformningen av förmögenhetsbeskattningen i ett längre perspektiv. En översyn av arvs- och gåvobeskattningen skall också genomföras.

Starka och livskraftiga företag är enligt vad regeringen anför av avgörande betydelse för att Sverige skall vara en nation som präglas av uthållig tillväxt

och rättvisa. Under mandatperioden har en rad skattesänkningar genomförts för att ytterligare förbättra företagsklimatet.

Förutsättningarna för företagens egenfinansierade investeringar har förbättrats genom att utrymmet för avsättning till periodiseringsfonder utökats och avsättningsperioden förlängts. Enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag har fått samma möjlighet till schablonavdrag för ökade levnads-kostnader vid resor som löntagarna. I stort sett alla de stoppregler som gällde vid transaktioner mellan fåmansägda företag och deras ägare har slopats. Vidare har avdragsreglerna för utgifter vid ombyggnad av lokaler i samband med byte av hyresgäst gjorts generösare. Villkoren för investmentbolag har jämförts med de som gäller för värdepappersfonder genom att schablon-intäkten för investmentbolag sänkts från 2,0 till 1,5 %.

Företagens administration förenklas genom att alla fysiska personer som redovisar intäkter av näringsverksamhet får en förtryckt självdeklaration. En gemensam deklarationstidpunkt (2 maj) för alla deklarationsskyldiga införs fr.o.m. 2003. Förseningsavgiften har sänkts för den som inte lämnar in sin skattedeklaration i tid från 1 000 till 500 kr utom i fall då den deklarations-skyldige inte följt en uppmaning om att deklarera eller tidigare har slarvat med att lämna deklaration.

Det är enligt vad som anförs viktigt att småföretagandet är spritt över hela landet. Den generella nedsättningen av arbetsgivaravgifterna med 5 % av lönesumman upp till 852 000 kr har därför utvidgats till 15 % för företag i stödområde A. Mervärdesskatten på resor har sänkts från 12 % till 6 %.

Under mandatperioden har flera steg i en grön skatteväxling tagits. Syftet är bl.a. att minska de koldioxidutsläpp som bidrar till växthuseffekten. Regeringen anför att skatteväxlingen kan bidra till att stimulera innovationer och användandet av ren och mer resurseffektiv teknik och att en effektivare energianvändning kan underlätta en avveckling av kärnkraften.

Under år 2000 omfattade den gröna skatteväxlingen ca 1,7 miljarder kronor. Dieselskatten höjdes med 25 öre, elskatten med 1 öre och kärnkrafts-skatten med 0,5 öre. De ökade resurserna avsattes för en reducerad skatt i samband med individuell kompetensutveckling och för att skattemässigt likställa jordbruket med industrin.

Under år 2001 omfattade den gröna skatteväxlingen drygt 3 miljarder kronor. Koldioxidskatten gavs en ökad tyngd i förhållande till energiskatten genom att en höjning av koldioxidskatten med 25 % kombinerades med en sänkning av energiskatten på el och bränslen med 8 %. Samtidigt höjdes koldioxidskatten med ytterligare 15 % och energiskatten på el med 1,8 öre. För bensen, diesel och industrin neutraliserades dessa skatteförändringar. Skatten på dieselolja höjdes därutöver med 10 öre per liter. Intäkterna användes för att finansiera en sänkning av arbetsgivaravgiften med 0,1 procentenhet och för en höjning av grundavdraget med 1 200 kr.

Under år 2002 omfattar den gröna skatteväxlingen ca 2 miljarder kronor. Energiskatten på el har höjts med 1,2 öre den första januari i år. Samtidigt har koldioxidskatten åter höjts med 15 %. Industrin har undantagits från höj-

ningar, medan effekten för bensin och diesel neutraliserats genom lika stora sänkningar av energiskatten. Dessutom har avfallsskatten höjts med 15 %. Intäkterna används för att finansiera en höjning av grundavdragen i inkomstskatten med 900 kr.

Slutligen framhålls att regeringen aviserat att ett kvotbaserat elcertifikatsystem bör införas för att främja elproduktion från förnyelsebara energikällor. Härvid bibehålls den s.k. miljöbonusen för vindkraft under sju år samtidigt som en successiv avtrappning sker.

Motionerna

I *Moderata samlingspartiets* motion Fi36 yrkande 2 delvis av Bo Lundgren m.fl. (m) anförts att grunden för välfärden är den enskildes arbete och företagande och att det är en viktig uppgift för den ekonomiska politiken att vidga den enskildes möjligheter att ta ansvar för sig och sin familj. Det är enligt vad som anförts avgörande att skatterna sänks för alla och på ett sätt som ger mycket tydliga effekter för låg- och medelinkomsttagare. Tonvikten läggs därför på sänkta inkomstskatter och en avveckling av fastighetsskatten.

Vid inkomstbeskattningen är målet att grundavdraget skall höjas till 50 000 kr. Reformen inleds redan nästa år genom att grundavdraget höjs till 34 000 kr. Då införs också ett extra grundavdrag på 15 000 kr per barn under 16 år. Kompensationen för de allmänna egenavgifterna ersätts med ett förvärvsavdrag för pensionsgrundande inkomster. Grundavdragen och förvärvsavdraget görs mot den kommunalt taxerade inkomsten.

Motionärerna vill vidare underlätta för kvinnor och män att kombinera arbetsliv och ansvar för barnen och föreslår därför att det införs en skattereduktion för hushållsnära tjänster på 50 % av arbetskostnaden på maximalt 25 000 kr per hushåll.

Avvecklingen av fastighetsskatten genomförs successivt under den kommande mandatperioden. Taxeringsvärdena återställs direkt till den nivå som gällde under år 2000, och de regionala skillnaderna minskas genom att endast halva markvärdet läggs till grund för beskattningen. Skattesatsen bestäms nästa år till 0,9 % för småhus och 0,5 % för hyreshus och sänks sedan årligen. Schablonintäkten för ägare av hyreshus slopas omedelbart.

Motionärerna anför vidare att skatter som hämmar sparandet och tillväxten och driver kapital och företag ut ur landet bör avskaffas. Förmögenhetsbeskattningen avskaffas under den kommande mandatperioden. I ett första steg slopas sambeskattningen, och fribeloppet höjs till 2 miljoner kronor. Kapitalinkomstskatten är enligt vad som anförts för hög och bör successivt sänkas till genomsnittlig EU-nivå. Skatten på aktieutdelningar avskaffas successivt under mandatperioden. Diskriminerande skatteregler för fåmansbolag avskaffas så att en aktiv delägare beskattas för inkomst av kapital om ägaren tagit ut skälig lön. Den statliga inkomstskatten ses som en skatt på kunskap och kompetens och avvecklas därför successivt. Arvs- och gåvoskatten avskaffas eftersom den försvårar generationsskiften. Skattereglerna för optionsprogram ses över för att göra Sverige konkurrenskraftigt på detta

område. Royalty beskattas som inkomst av kapital. Ett riskkapitalavdrag införs och utrymmet för eget pensionssparande utvidgas. Fondsparande bör kunna omplaceras utan kapitalvinstbeskattning.

Motionärerna anför vidare att den svenska beskattningen av jordbrukets produktionsmedel är för hög, och de föreslår att jordbrukets dieselskatt sänks och att skatten på växtnäring slopas.

Energibeskattningen är enligt vad som anförts krånglig, ogenomtänkt och för hög. Skatten på kärnkraftsel bör sänkas eftersom den strider mot principen om att energiskatter skall tas ut i konsumentledet. Skatten på bensin och diesel bör sänkas så att den inte kostar mer än i Europa. Reseavdraget höjs till 20 kr per mil.

Mervärdesskatten skall anpassas för att ge rimliga priser jämfört med europeisk nivå. Alkoholskatterna bör snarast anpassas till dansk nivå. Reklamskatten är inte konkurrensneutral och bör avskaffas nästa år.

I *Kristdemokraternas* motion Fi37 yrkandena 1 delvis och 2 delvis av Alf Svensson m.fl. (kd) anfördes att det är en viktig och prioriterad uppgift att skapa en skattestruktur som gör att fler kan klara sig på sin egen lön och inte tvingas vara beroende av bidrag för att få hushållsekonomin att gå ihop. Vidare framhålls att människor inte bör påverkas i sina val av skatte- och bidragsregler och att det därför är viktigt att utforma skattereglerna på ett sådant sätt att marginaleffekterna minskar.

Motionärerna föreslår att grundavdraget vid beräkningen av den kommunala inkomstskatten höjs till minst 25 000 kr och håller öppet för att denna höjning av grundavdraget eventuellt kan inledas med en upptrappning i syfte att reducera marginaleffekten för taxerade inkomster mellan 0 och 100 000 kr. Vidare minskas marginals-katten för alla förvärvsaktiva låg- och medelinkomsttagare genom ett statligt förvärvsavdrag för inkomst av anställning och näringsverksamhet. Målet är ett avdrag på uppemot 10 % av denna inkomst. Samtidigt avskaffas den nuvarande kompensationen för de allmänna egenavgifterna. Marginaleffekten reduceras vidare med 5 procentenheter för inkomster över den högre brytpunkten genom att det andra steget i den statliga inkomstskatteskalen slopas. En skattereduktion på 600 kr per barn upp till 16 år införs vidare.

För att eliminera den skattekil som uppkommer när hushållen anlitar extern arbetskraft införs en skattereduktion på 50 % för hushållens köp av tjänster.

Fastighetsskatten står enligt vad som anfördes i konflikt med såväl äganderätten som principen om skatt efter bärkraft, och motionärerna föreslår därför att den avskaffas för småhus, hyreshus, kommersiella lokaler och industrienheter. Reformen finansieras delvis genom att kommunerna får rätt att ta ut en kommunal avgift, som för småhus får uppgå till högst 2 600 kr per år och för hyreshus till högst 800 kr per lägenhet. Vidare höjs kapitalvinstskatten vid försäljning av bostäder från 20 till 30 % av vinsten. Omläggningen till en kommunal avgift för kommersiella lokaler och industrienheter avses vara neutral.

Motionärerna anför vidare att grundbulten för den ekonomiska politiken är att ge stabila och goda villkor för fler och växande företag och därigenom öka sysselsättningen, minska arbetslösheten och trygga välfärden. De föreslår förändringar i skattesystemet som skall ge viktiga strukturella effekter som förbättrar ekonomins funktionssätt. Förslagen innebär bl.a. följande.

Skatten på utdelningsinkomster från risksparande avvecklas successivt och är helt borta från år 2005. Förmögenhetsskatten avvecklas i tre steg. I ett första steg avskaffas sambeskattningen, och därefter sänks skattesatsen successivt. Omläggningen finansieras genom att bolagsskatten höjs till 30 %. Arbetsgivaravgifterna sänks med 7 procentenheter på lönesummor upp till 900 000 kr per år från år 2004. Från år 2005 utökas nedsättningen till 10 procentenheter. För egenföretagare utökas den nedsättningsberättigade lönesumman till 250 000 kr per år. Ett riskkapitalavdrag införs, där maximalt 100 000 kr för investeringar i onoterade företag blir avdragsgilla mot inkomst av tjänst eller inkomst av kapital. Arvsskatten på bundet kapital avskaffas vid generationsskifte i företag. 1,8 miljarder kronor avsätts de närmaste tre åren för sänkt skatt på nybyggnation av hyresrätter.

Avdragsrätten på pensionssparande höjs successivt till ett helt basbelopp per år. Royaltyinkomster från patenterade uppfinningar skattebefrias under två år och beskattas därefter som inkomst av kapital. En avdragsrätt för insättningar på individuella utbildningskonton införs från halvårsskiftet år 2002. Vidare utvidgas möjligheten till avdrag för reskostnader genom att gränsen för sådana avdrag sänks till 5 000 kr.

Jordbruksnäringens villkor förbättras genom att 1 miljard kronor avsätts för att skapa rimliga och rättvisa konkurrensvillkor. Konkurrensvillkoren för åkeri- och transportsektorn föreslås också förbättras genom gynnsammare skatteregler i form av sänkt dieselskatt.

I *Centerpartiets* motion Fi38 yrkande 3 av Agne Hansson m.fl. (c) anfördes att den ekonomiska politiken måste utformas så att den bidrar till livskraft i hela landet och ökar vars och ens ekonomiska självbestämmande. Detta ger den bästa grunden för en uthållig tillväxt. Skattepolitiken måste därför utformas så att den ger goda förutsättningar för fler företag att komma i gång och växa, större ekonomiskt utrymme för landets familjer samt förbättringar för dem som bäst behöver ökat ekonomiskt utrymme. Därför prioriteras skattesänkningar som är riktade mot småföretagande och uthållig tillväxt, låg- och medelinkomsttagare samt boende.

En inkomstskattereform genomförs för att öka människors ekonomiska självbestämmande. En skatterabatt på 10 000 kr ersätter dagens grundavdrag. I praktiken ger det enligt vad som anfördes ungefär samma effekt som ett grundavdrag på drygt 31 000 kr med en genomsnittlig kommunalskatt. Eftersom skatterabatten utgår lika för alla försvinner den negativa marginaleffekt som finns i dagens skattesystem då grundavdraget trappas av. En särskild skatterabatt för förvärvsinkomster införs också och uppgår till 10 % av inkomsten upp till 108 000 kr, vilket ger en maximal förvärvsrabatt på 10 800

kr. Skatterabatten börjar trappas ned vid en inkomst på 180 000 kr, för att vid en årsinkomst på 288 000 kr och däröver uppgå till 5 400 kr.

För att förbättra hushållens och barnfamiljernas ekonomi höjs reseavdraget och får inkludera resor till barnomsorg. Barnfamiljerna får också en extra skatterabatt med 100 kr per barn och månad för barn upp till 18 år. Skatten på hushållsnära tjänster sänks och ger enligt vad som anförs utrymme för nya jobb inom sektorer där det i dag knappast finns någon vit marknad.

Beskattningen av boende utformas som en schablonintäkt på taxeringsvärdet och sänks så att skatteuttaget motsvarar en fastighetsskatt på 0,9 % år 2003 och 0,75 % år 2004. Taxeringssystemet reformeras så att extremt höga huspriser inte slår igenom på omräkningen av grannarnas taxeringsvärde, och taxeringen av fastigheter för fastboende skiljs från den för fritidsboende.

Sambeskattningen av förmögenhet slopas och endast halva taxeringsvärdet ingår i underlaget för förmögenhetsbeskattning.

Arbetsgivaravgifterna sänks ytterligare för att stimulera framför allt små företag att utvecklas och växa. Den nuvarande reduktionen av arbetsgivaravgifterna ökas till 10 procentenheter och får beräknas på en lönesumma upp till 2 miljoner kronor. För egenföretagare höjs underlaget till 300 000 kr. Som ett led i omställningen till en uthållig utveckling finansieras en del av sänkningen av arbetsgivaravgifterna genom höjda skatter på utsläpp av kväveoxid och koldioxid i industrin samt genom en skatt på förbränning av osorterat avfall och höjd skatt på deponering av avfall.

Den gröna sektorn ges likvärdiga konkurrensvillkor genom att skatten på diesel för jord- och skogsbruksmaskiner sänks och genom att skatten på kväve i handelsgödsel slopas.

I *Folkpartiet liberalernas* motion Fi39 yrkande 2 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) anförs att det är angeläget med strukturellt riktiga skattesänkningar som förbättrar ekonomins funktionssätt och ökar arbetsutbud, företagande och risktagande och att de skattesänkningar som har mest gynnsam effekt på arbete och företagande bör prioriteras. Motionärerna föreslår att en ny skattereform genomförs för att återställa den grundläggande principen om 30 % i skatt för de flesta och 50 % skatt för höga inkomster. Förändringarna bör enligt vad som anförs koncentreras på de för tillväxt och jobb skadliga marginalskatterna.

Kompensationen för de allmänna egenavgifterna har enligt motionärernas mening fått en olycklig utformning eftersom avdragsrätten för dessa avgifter begränsas. Löntagarna skall enligt vad som anförs inte kompenseras för dessa avgifter utan få lägre skatter så att avgifterna kan betalas. Motionärerna återför därför kompensationen för de allmänna egenavgifterna och lägger i stället förslag om en reformering av inkomstskatterna med följande utformning.

Brytpunkten för statlig skatt höjs till gränsen för egenavgifterna (ca 313 000 kr per år) bl.a. för att undvika att personer som betalar både statlig skatt och egenavgifter får marginaleffekter om ca 55 %. Grundavdraget uppgår i dag som högst till ca 21 000 kr vid en inkomst på strax över 100 000 kr. Vid högre inkomster trappas grundavdraget av, och detta ger upphov till mar-

ginaleffekter, den s.k. LO-puckeln. Motionärerna eliminerar dessa effekter genom att avtrappningen av grundavdraget avskaffas. Det andra steget i den statliga inkomstkatteskalen avskaffas eftersom det är ett brott mot 1990 års skattereform. Härigenom sänks marginalsikten med 5 procentenheter i de aktuella inkomstskikten. För att göra det mer lönsamt att arbeta även vid lägre inkomster införs ett förvärvsavdrag. Inledningsvis föreslås att avdraget skall uppgå till 4 % av inkomsten. Vidare införs en skattereduktion för att garantera att alla får del av en skattesänkning. Skattereduktionen uppgår de första åren till 2 500 kr respektive 3 000 kr per person och tillfaller även pensionärer.

En socialförsäkringsreform genomförs och innebär bl.a. att avgifterna till a-kassan höjs samtidigt som de blir fullt avdragsgilla. Härvid slopas skattereduktionen för fackföreningsavgift. De höjda avgifterna leder inte till ökade kostnader eftersom inkomstskatterna sänks i motsvarande mån. Avsikten är att avgifter till försäkringar skall vara tydliga för alla.

Motionärerna anför vidare att föräldrars extra försörjningsbörda bör beaktas vid beskattningen. Utökningar av det generella barnstödet bör därför ske i form av en skattereduktion. En sådan införs år 2002 med ungefär 160 kr per månad och barn för att successivt öka till 220 kr per månad och barn år 2004. Åtgärden kombineras med att den del av bostadsbidraget som i praktiken utgör ett rent inkomstprövat barnbidrag trappas ned med först 60 kr och sedan 120 kr per barn och månad.

En skattelättnad införs för köp av hushållstjänster och innebär att priset på dessa halveras. Härigenom blir tjänsterna enligt vad som anförts tillgängliga för hushåll med normala inkomster och svarta jobb blir vita.

Motionärerna föreslår vidare förändringar som syftar till att förbättra villkoren för sparandet.

Förmögenhetsskatten kommer att bli alltmer omöjlig att upprätthålla i en internationaliserad värld och bör därför avskaffas på sikt. I ett första steg föreslås att sambeskattningen slopas och att fribeloppet höjs till 2,1 miljoner kronor.

Fastighetsskatten bidrar till en orimligt hög beskattning av boendet, som är en viktig sparform för många människor. Beskattningsformen är oacceptabel, och de olika boendeformerna behandlas inte likformigt. I avvaktan på en grundläggande reformering bör taxeringsvärdena enligt vad som anförts fortsatt vara frysta på 2000 års nivå med skattesatserna 1,0 % för enfamiljshus och 0,5 % för flerfamiljshus.

Med ett ökande behov av återkommande kompetensutveckling är ett sparande som kan användas för detta ändmål viktigt. Avdraget för pensions-sparande bör därför utvidgas till ett avdrag för pensions- och kompetens-sparande samtidigt som avdragsutrymmet höjs från ett halvt till ett helt basbelopp.

Motionärerna föreslår vidare åtgärder som syftar till att förbättra företagets villkor. De anför att skatten på aktieutdelningar måste slopas för att långsiktigt förbättra de mindre företagens tillgång på riskvilligt kapital. Skatten på aktieutdelningar avvecklas därför successivt med en halvering

under de kommande två åren. De s.k. 3:12-reglerna förenklas så att en delägare kan beskattas för sin utdelning som inkomst av kapital om en normalinkomst beskattats som arbetsinkomst. Beskattningen av personaloptioner bör ses över med sikte på att en skattelättnad skall kunna ges. Socialavgifterna på vinstandelssystem slopas. Arbetsgivaravgifterna sänks med 2 procentenheter i tjänstesektorn.

Slutligen anføres att den viktigaste miljöförbättrande förändringen är att arbeta för gemensam koldioxidskatt i EU. Motionärerna föreslår också att det införs en skatt på sopförbränning.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening är skattesystemets främsta uppgift att på ett varaktigt och stabilt sätt finansiera olika gemensamma åtaganden. Det totala skatteuttaget är därför en direkt följd av den avvägning mellan offentligt och privat finansierad välfärd som medborgarna gör via det politiska systemet. Skatter har inget egenvärde, utan utrymmet för skattesänkningar måste hela tiden bedömas mot bakgrund av medborgarnas önskemål om en offentligt finansierad välfärd och de uppsatta budgetpolitiska målen.

I förhållande till omvärlden har Sverige höga skatter som en följd av större och mer generellt utformade, offentligt finansierade välfärdssystem. Samtidigt blir den svenska ekonomin alltmer öppen i takt med att den internationella rörligheten på tjänste-, arbets- och kapitalmarknaderna ökar. Den ökande integrationen påverkar de underliggande skattebaserna och ställer nya krav på skattepolitiken.

Det finns inte något enkelt sätt att jämföra skattesystem i olika länder för att på det sättet få en exakt beskrivning av de anpassningskrav som den ökade internationella rörligheten medför. Jämförelser av skatteuttaget ställt i relation till bruttonationalprodukten ger ingen större vägledning, eftersom länderna har utformat sina transfererings- och skattesystem efter olika principer. Också mer grundläggande skillnader i förutsättningarna, som olika åldersstruktur, kan göra det svårt att göra rimliga jämförelser. Även efter korrigering för sådana faktorer finns det dock kvar en skillnad mellan Sverige och andra länder, och den utmaning som Sverige ställs inför kvarstår därför.

En särskild utredning – Internationaliseringens betydelse för svenska skattebaser och framtida skattestruktur (dir. 2000:51) – har till uppgift att göra en samlad bedömning av hur den svenska skattestrukturen bör vara utformad i en värld med internationaliserade marknader för varor, tjänster och produktionsfaktorer samtidigt som de välfärdspolitiska ambitionerna bevaras på dagens nivå. Avvägningen i skatteuttag på arbetsinkomster och kapitalinkomster skall analyseras liksom möjligheten och önskvärldheten av att bevara en likformig kapitalinkomstbeskattning. Syftet med arbetet är att åstadkomma ett förbättrat underlag för framtida skattepolitiska prioriteringar. En huvuduppgift är att bedöma rörligheten hos underlagen för enskilda skatter enligt nuvarande system och i vilket tidsperspektiv en ökad rörlighet kan

uppkomma. Utredningens uppdrag skall vara slutfört senast den 15 november 2002.

Utskottet anser att internationaliseringen och de krav som den ställer på det svenska skattesystemet bör ses som en utmaning och att inriktningen bör vara att den svenska skattestrukturen skall utformas på ett sätt som gör det möjligt att bevara de välfärdspolitiska ambitionerna på dagens nivå. Utskottet är inte berett att, som flera motionärer, direkt dra slutsatsen att olika skatter så snabbt som möjligt bör slopas eller sänkas kraftigt.

Inkomstbeskattningen har i dag en utformning som stämmer förhållandevis väl överens med den skatteskala som beslutades under skattereformen och som därefter kompletterades med ett sista steg som en fördelningspolitisk korrigering. Flertalet skattskyldiga betalar endast kommunal inkomstkatt, och för grupper med högre inkomster tillkommer en statlig inkomstkatt på 20 % respektive 25 %. De som endast betalar kommunal inkomstkatt motsvarar mer än 80 % av de skattskyldiga.

Det finns enligt utskottets mening anledning att erinra om att skatteskalan under de år som följde på krisåren i början av 1990-talet avvek väsentligt från vad som gäller i dag. De kraftansträngningar som krävdes för att sanera de stora budgetunderskott som krisen genererade hade bl.a. lett till ett gradvis sänkt grundavdrag och till att löntagarna i stigande grad belastades med egenavgifter. Egenavgifterna innebär en särskilt tung belastning för låg- och medelinkomsttagarna eftersom de är avdragsgilla och dessa kategorier i mindre grad än höginkomsttagarna har någon fördel av detta avdrag.

Sedan krisen avvärjts har ett stort arbete lagts ned på att återställa skatteskalan. En skattereduktion för låg- och medelinkomsttagare infördes inkomståret 1999, och inkomståret 2000 påbörjades en genomgripande reformering av inkomstbeskattningen som syftar till att eliminera effekterna av egenavgiften. Kostnaden för denna reform uppgår till närmare 50 miljarder kronor. Tre steg har redan tagits inkomståren 2000, 2001 och 2002, och detta är bakgrunden till att de kombinerade skatte- och avgiftsnivåerna i skatteskalan nu kan sägas åter närma sig det mål som uppställdes under skattereformen. I reformen ingår också justeringar av skiktgränserna så att andelen skattskyldiga som betalar statlig inkomstkatt begränsas. Reformen gynnar särskilt låg- och medelinkomsttagarna.

Som nämnts innebar krisåren också att grundavdraget gradvis urholkades. I budgeten för inkomståret 2001 presenterade regeringen en strategi för en grön skatteväxling som innebär att höjda skatter på energi och miljöutsläpp finansierar en sänkning av skatten på främst arbete. Den gröna skatteväxlingen gjorde det möjligt att påbörja en återställning av grundavdraget. Detta höjdes inkomståret 2001 med 1 200 kr, och höjningen avsåg även det särskilda grundavdrag som utgår till pensionärer. Inför inkomståret 2002 har ytterligare en grön skatteväxling genomförts och finansierat en höjning av grundavdraget och pensionärernas särskilda grundavdrag med 900 kr. Vidare har den särskilda skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare utvidgats så att den även gäller för pensionärer. Inkomståret 2003, då pensionärerna

övergår till att följa samma skatteregler som övriga skattskyldiga, kommer skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare att vara inbakad i grundavdraget.

Enligt planerna skall ett fjärde och avslutande steg i reformeringen tas när utrymme för en sådan åtgärd bedöms föreligga. När reformen genomförts fullt ut har enligt utskottets mening skatteskalen en utformning som i allt väsentligt motsvarar den skatteskala som beslutades under skattereformen. En fördelningspolitisk korrigering finns dock genom att den särskilda skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare infogats i grundavdraget.

När det gäller de olika förslagen om förändringar i inkomstskatteskalen har dessa en varierande inriktning. Kraftiga allmänna sänkningar av inkomstskatten föreslås från flera håll, och det uttalade målet är att detta skall finansieras genom en minskning av statens och kommunernas ansvar på olika områden. Var och en skall få behålla mer av sin lön och på detta sätt kunna klara sig själv.

Enligt utskottets mening innebär detta synsätt ett delvis underkännande av den gemensamma sektorn och betydelsen av de kollektiva lösningar som i dag framstår som självklara för de allra flesta. Tillgång till sjukvård, skolor, polis, högre utbildning m.m. tas i dag för given eftersom finansieringen sker via skattsedeln. Dagens skattefinansiering innebär en dubbel omfördelning. Skatteskalen är anpassad till individens förmåga att bidra till de gemensamma kostnaderna, och de skattefinansierade tjänsterna och förmånerna fördelas i princip efter behov. En kraftig neddragning av den skattefinansierade gemensamma sektorn skulle därför innebära en försämring för många grupper, och utskottet är inte övertygat om att de alternativ som skall träda i stället verkligen skulle vara tillgängliga för alla. Utskottet är inte berett att tillstyrka förslagen om kraftiga sänkningar av inkomstskatten.

De förslag om skattesänkningar som läggs fram i motionerna motiveras bl.a. med behovet av att minska marginaleffekterna. Enligt utskottets mening är det viktigt att vara uppmärksam på att kombinationen av skatte- och bidragsregler inte ger upphov till höga marginaleffekter för särskilt låg- och medelinkomsttagarna. Höga marginaleffekter leder till inlåsnings effekter, och drivkrafterna att arbeta mer, studera, byta arbete eller att gå från bidrag till arbete försvagas. Regeringen har också aktivt arbetat för att minska marginaleffekterna som ett led i politiken för en full sysselsättning. Den påbörjade inkomstskattereformen har tillsammans med andra reformer, som t.ex. maxtaxan, bidragit till att marginaleffekterna kunnat minskas. Av den redovisning som regeringen lämnar i vårpropositionen framgår att samtliga grupper har fått minskade marginaleffekter under mandatperioden och att minskningen har varit mest påtaglig bland ensamhushåll med barn. För dessa har marginaleffekterna minskat med 6–8 procentenheter. En fortsatt minskning av marginaleffekterna behövs för att minska klyftorna och ytterligare förbättra förutsättningarna för en ökad sysselsättning, och utskottet anser i likhet med regeringen att politiken även fortsättningsvis bör ha denna inriktning.

Förslag om barnavdrag och barnreduktioner läggs också fram i motionerna. Enligt utskottets mening finns det varken ur barnfamiljernas synpunkt eller av administrativa skäl någon anledning att söka infoga de familjepolitiska stöden i skattesystemet. Ett avdrag eller en skattereduktion kräver särskilda anpassningar av skattereglerna om syftet är att skattelättnaden skall motsvara dagens kontanta bidrag och utgå från principen om ett stöd som är lika för alla barn. Utskottet ser inte någon anledning att överväga en förändring med den inriktning som motionärerna föreslår.

En skattereduktion för hushållstjänster, som föreslås i samtliga motioner, skulle enligt utskottets mening utgöra ett avsteg från de principer om en likformig och neutral beskattning som ligger till grund för skattereformen och som enligt utskottets mening bör gälla. Det är också kostsamt att genom stimulanser försöka skapa en tjänsteproduktion som kan konkurrera med hushållens egen tjänsteproduktion. Risker är att effekterna på sysselsättningen blir mycket små eller inga alls samtidigt som kostnaderna blir stora. De erfarenheter som man har gjort i Danmark talar för en sådan utveckling. En stimulans av denna typ skulle dessutom leda till gränsdragningsproblem och ge upphov till svårkontrollerade gråzoner. Utskottet avstyrker förslaget.

När det gäller behovet av en förstärkning av möjligheterna till återkommande kompetensutveckling finns det enligt utskottets mening anledning att erinra om att den gröna skatteväxlingen har gjort det möjligt att finansiera ett nytt system för individuell kompetensutveckling och att regeringen under våren har lagt en proposition med förslag om ett sådant system, så att det kan träda i kraft 2003. Systemet bygger på individens eget sparande på kompetenssparkonton. Även arbetsgivaren stimuleras att medverka. Huvuddelen av stimulanseffekterna i systemet ges genom en kompetenspremie som utformas så att den individuella kompetensutvecklingen blir attraktiv även för de grupper som har begränsade möjligheter att spara. Enligt utskottets mening finns det mot denna bakgrund inte anledning att överväga den typ av förändringar på detta område som föreslås i motionerna.

Skatten på utdelning på andelar (aktier) föreslås i flera motioner slopas helt eller delvis. Enligt utskottets mening visar de utredningar som gjorts på området att en slopad skatt på aktieutdelningar inte är ett verksamt medel för att förbättra de större företagens villkor. Tillgången till en internationell kapitalmarknad gör att beskattningen av sparande endast i begränsad omfattning inverkar på företagens investeringsbenägenhet. För små och medelstora företag som inte i alla avseenden har tillgång till den internationella kapitalmarknaden kan emellertid inte bortses från att den personliga kapitalbeskattningen inverkar på avkastningskravet och därmed i viss mån fungerar som en skatt på företagens investeringar. I skattelagstiftningen har detta förhållande beaktats genom de särskilda lättnader som sedan 1997 gäller vid beskattningen av utdelningar och kapitalvinster på onoterade aktier. Dessa skattelättnader ersatte ett tidigare riskkapitalavdrag. Utskottet anser att en generell sänkning av skatten på ägarnas sparande i aktier inte är en effektiv metod för

att förbättra villkoren för företagandet och är därför inte berett att tillstyrka en sådan förändring.

När det gäller fastighetsskatten har motionärerna i allmänhet begärt att den frysning av taxeringsvärden som gällde fram till årsskiftet 2000/01 skall återställas. I motion Fi37 av Alf Svensson m.fl. (kd) föreslås att fastighets-skatten slopas helt och ersätts med en kommunal avgift.

Fastighetsskatten är en del av kapitalinkomstbeskattningen och lämnar ett betydande bidrag till finansieringen av den offentliga välfärden. I en värld med en allt större internationell rörlighet utgör fastigheterna också en stabil och säker skattebas.

När det gäller de förhållandevis kraftiga prishöjningarna som inträffat i storstadsområdena och vissa attraktiva områden har en rad åtgärder vidtagits för att dämpa uttaget av fastighetskatt och förmögenhetsskatt. Skattesatserna har sänkts i olika omgångar och uppgår nu till 1,0 % för småhus och till 0,5 % för hyreshus samtidigt som fribeloppen i förmögenhetsbeskattningen har höjts. Vidare har en begränsningsregel för fastighetsskatten införts som innebär att fastighetsskatten för ett småhus som utgör den skattskyldiges permanenta bostad begränsas så att den under vissa förutsättningar inte överstiger 5 % av hushållsinkomsten.

Ytterligare anpassningar har genomförts i syfte att öka reglernas precision och skapa rimliga utslag vid snabba prisförändringar. Ett system med förenklade fastighetstaxeringar mitt emellan de allmänna fastighetstaxeringarna ersätter det nuvarande omräkningsförfarandet, och höjda taxeringsvärden tillåts endast stegvis slå igenom på uttaget av fastighetsskatt. Härtill kommer att en ny utredning om fastighetsskatt skall tillsättas för att pröva lösningar som kan innebära vissa avsteg från nu gällande principer för fastighetsbeskattningen under förutsättning att de fördelningsmässiga konsekvenserna är acceptabla.

Utskottet är mot denna bakgrund inte heller berett att tillstyrka en återgång till de tidigare frysta taxeringsvärdena eller att fastighetsskatten ersätts med andra beskattnings- eller avgiftsformer eller helt eller delvis avskaffas.

Till grund för den gröna skatteväxling som genomförts under mandatperioden finns en strategi för en successivt ökad miljörelaterad avskattning av skattesystemet som presenterats i budgetpropositionen för 2001. En reformering av energiskattesystemet utgör därvid en central del, och Skatteväxlingskommitténs principskiss i SOU utgör utgångspunkten för reformarbetet (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:FiU1). Skatteväxlingsstrategin beräknas under en tioårsperiod omfatta sammanlagt 30 miljarder kronor. En reformering av energiskattestrukturen och ett stegvis införande av skatteväxlingskommitténs modell bedöms skapa en energiskattmiljö som säkerställer en effektiv miljöstyrning och en varaktig finansiering av sänkta skatter på arbete. I anslutning härtil har utredningar initierats i fråga om utformningen av nedsättningsreglerna för tillverkningsindustrin, växthusnäringen samt jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksnäringarna, vägtrafikbeskattningen och i fråga om övriga miljörelaterade skatter. Dessutom görs analyser av alternativa ekono-

miska styrmedel. Ett viktigt inslag i denna strategi är också att Sverige på ett aktivt sätt söker förmå andra länder att följa efter och införa motsvarande ekonomiska styrmedel. En sådan internationell beskattning är målet med Sveriges agerande på detta område och skulle dessutom minska behovet av särskilda regler för den konkurrensutsatta svenska industrin.

Av det anförda framgår att utskottet ställer sig bakom de riktlinjer som regeringen redovisat för skattepolitiken och att utskottet inte är berett att tillstyrka de förslag som läggs fram av motionärerna. Utskottet tillstyrker därför propositionen i denna del och avstyrker de aktuella motionsyrkandena.

Stockholm den 16 maj 2002

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Arne Kjörnsberg (s), Carl Fredrik Graf (m), Lisbeth Staaf-Igelström (s), Per Rosengren (v), Kenneth Lantz (kd), Carl Erik Hedlund (m), Per Erik Granström (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Ulla Wester (s), Lena Sandlin-Hedman (s), Sven Brus (kd), Catharina Hagen (m), Gudrun Lindvall (mp), Rolf Kenneryd (c), Lennart Kollmats (fp), Per-Olof Svensson (s) och Claes Stockhaus (v).

Avvikande meningar

1. Skattepolitikens inriktning – m

Carl Fredrik Graf (m), Carl Erik Hedlund (m), Marietta de Pourbaix-Lundin (m) och Catharina Hagen (m) anför:

Ställningstagande

Skattepolitiken handlar i grunden om makten över människors liv och välfärd. Skattetryckets höjd drar gränsen mellan den del av samhället där medborgarna själva bestämmer och den del där den politiska makten styr. Det finns inte något annat demokratiskt land där den politiska makten kontrollerar en så stor del av samhället och välfärden som Sverige.

De höga skatterna urholkar lönsamheten i arbete och i företagande. Ökade arbetsinsatser, bättre utbildning och risktagande belönas inte i den utsträckning som behövs i ett öppet samhälle. I stället leder skatteklir och skattetrycket till att ekonomin fungerar sämre och ger mindre välfärd. Sveriges utveckling de senaste 30 åren präglas av både snabbt stigande skatter jämfört med andra länder och en eftersläpning av välstånd som är högst påtaglig.

De höga skatterna leder också till orättfärdigheter. Genom att Sverige har världens högsta skatter för låginkomsttagare och barnfamiljer driver högskattepolitiken människor in i bidragsberoende och fattigdomsfällor. Den bidrar därmed till den vanmakt och frustration som finns i stora delar av det svenska samhället.

I en tid av globalisering innebär höga skattesatser inte självklart stabila skatteinkomster. Tvärtom urholkas rörliga skattebaser alltmer ju högre skatterna är. Det leder inte bara till förlorade jobb och förlorad välfärd, det leder också till minskade skatteinkomster som inte motsvaras av att de enskilda hushållen får lägre skatt. Tvärtom riskerar framför allt låg- och medelinkomsttagare att få allt högre skatter, samtidigt som finansieringen av de bidrag som tillkommit för att kompensera för de höga skatterna urholkas. Högskattepolitiken leder både till förlorade skatteinkomster och en alltmer orättfärdig fördelning av skatterna.

Det svenska skattetrycket måste under de kommande åren pressas nedåt mot mer normala europeiska nivåer. Sverige måste öka utrymmet för de egna medborgarna och förutsättningarna för företagande och arbete genom skatter som är väsentligt lägre än dagens. Förutom de förändringar av inkomstskattesystemet som måste genomföras skall fastighetsskatten avvecklas. Mervärdesbeskattningen skall anpassas för att ge rimliga prisnivåer jämfört med det övriga Europa. Kapitalbeskattningen måste förändras för att möta de utmaningar som rörliga skattebaser och en global ekonomi ställer.

Vi anser att skattepolitiken skall präglas av sociala hänsyn och öka det enskilda hushållets trygghet. Den skall låta den enskilde bestämma över en så stor del som möjligt av den egna inkomsten och välfärden och utformas för

att leda till ökat utbud av arbete, sparande och investeringar. Den skall präglas av en respekt för den enskildes strävanden och värderingar. Var och en skall ha så stor kontroll över sin välfärd som möjligt.

Sverige behöver en genomgripande inkomstskattereform som ger ökad social trygghet och motverkar fattigdomsfällor. Fler jobb skall göras möjliga och den sociala rörligheten öka. Det måste alltid löna sig att arbeta och att utbilda sig. Därför måste en skattereform ha sin tyngdpunkt på låg- och medelinkomsttagare. Det måste också skapas förutsättningar för vanliga människor att kunna köpa tjänster. Det ökar välfärd och flexibilitet. Stressen minskar och ett större utbud av arbete skapas.

- Människor skall ges möjlighet att klara av sina egna grundläggande behov innan de börjar betala skatt. Därför bör grundavdraget höjas rejält. På sikt vill vi att de första 50 000 kronorna skall vara befriade från inkomstskatt.
- Det är orimligt att skattesystemet inte tar hänsyn till försörjningsbörda. Framför allt är det barnfamiljer som har svårt att få ekonomin att gå ihop. Utöver dagens barnbidrag vill vi därför införa ett extra grundavdrag på 15 000 kr per år och barn upp till 16 år vid den kommunala beskattningen. För dem som inte kan tillgodogöra sig avdraget utgår ett motsvarande bidrag.
- Beskattningen av arbete skall utformas så att fler motiveras att arbeta. Vi vill därför införa ett förvärvsavdrag för pensionsgrundande inkomster. Förvärvsavdrag såväl som grundavdrag görs mot den kommunalt taxerade inkomsten.

Dessa tre skattesänkningar är så omfattande att de inte fullt ut kan genomföras omedelbart. Nästa år bör grundavdraget för alla höjas rejält och det extra barnavdraget för barn införas fullt ut. Förvärvsavdraget växlas mot dagens skattereduktion.

Många arbetsuppgifter i hushållen utförs i dag i form av "gör-det-själv" eller svart. Att köpa sådana tjänster med full skattebörda är förbehållet de rika, eller de som kan få någon annan att betala. Med lägre skatt på hushållsnära tjänster skulle det bli lättare för både kvinnor och män att kombinera arbetsliv och ansvar för barnen. För tjänster utförda i hemmet skall enligt vår mening en skattereduktion på 50 % av arbetskostnaden på maximalt 25 000 kr per hushåll införas. Det leder till att svarta jobb blir vita och gör att människor kan känna att både tiden och pengarna räcker till.

Fastighetsskatten är i dag en skatt på en fiktiv avkastning på husets taxeringsvärde utan någon koppling till en verklig inkomst. Skatten drabbar alla boendeformer i Sverige. Bostadsrättsföreningar betalar skatt på värdet av fastigheten och för hyresrätter gäller i regel att en knapp månadshyra per år utgörs av fastighetsskatt. Fastighetsskatten för småhus varierar starkt och skattens storlek beror i hög grad på var fastigheten är belägen. Förmögenhetsskatten har också kommit att bli en skatt på boendet som främst drabbar äldre människor med nedamorterade lån. Ägare av flerbostadshus, oavsett om de är

bostadsrättsföreningar, bolag eller enskilda människor, är därtill tvingade att ta upp en fiktiv schablonintäkt till beskattning.

Vi vill avskaffa fastighetsskatten. Taxeringsvärdena höjdes kraftigt förra året och höjs ytterligare i år. För att folk skall ha råd att bo kvar måste, som ett första steg, de tidigare lägre taxeringsvärdena återställas. Procentsatserna bör nästa år sättas till 0,9 % för småhus och 0,5 % för flerbostadshus. För att minska de regionala skillnaderna används endast halva markvärdet som grund för beskattning. Härfter skall skattesatsen sänkas årligen under mandatperioden. Schablonintäkten skall avskaffas omedelbart.

Det finns flera skatter som är speciellt hämmande för tillväxten. Det är skatter som hämmar sparandet och minskar tillgången på kapital i Sverige. De driver kapital och företag ur landet och hindrar uppkomsten av nya företag. Sverige skall ha ett så attraktivt skatteklimate så att kapital och människor söker sig hit.

Skatten på förmögenheter har slopats i de flesta länder. I Sverige tas förmögenhetsskatt ut även vid förhållandevis låga förmögenheter. Skattesatsen är internationellt sett hög. Det gör att Sverige kommit i en särdeles ogynnsam position vad gäller konkurrens om kapital. Förmögenhetsskatten bör slopas. I ett första steg slopas nästa år sambeskattningen och fribeloppet höjs till 2 miljoner kronor.

Beskattningen av kapitalinkomster i Sverige försvårar kapitalbildningen och är därmed också en hämsko på nyföretagandet. Kapitalinkomstskatterna är alltför höga jämfört med nivån i andra länder. Lågt räknat har under senare år ca 500 miljarder kronor lämnat landet utan att svenska skattemyndigheter har någon insyn. Huvudorsaken till detta stora utflöde är de höga skatterna på kapital. De bör därför successivt sänkas till genomsnittlig EU-nivå, vilket skulle medföra en vitalisering av svenskt näringsliv. Dessutom skulle med stor säkerhet en stor del av det flyktade kapitalet komma åter.

Svenska aktieägare missgynnas i förhållande till utländska ägare, vilka i de flesta fall inte drabbas av någon beskattning av utdelningarna. Detta medför också att det utländska ägandet i svenska företag ökar, vilket i sin tur ökar benägenheten att flytta företagen eller delar av verksamheten ut ur Sverige. Vi vill successivt avskaffa utdelningsskatten under mandatperioden.

Dagens diskriminerande skatteregler för fåmansbolag leder bl.a. till att små, snabbväxande och vinstrika företag betalar extra hög skatt. Det gäller till exempel vid beskattningen av aktieutdelning och reavinster. Reglerna bör ändras så att utdelning till en aktiv ägare av fåmansbolag beskattas som inkomst av kapital om ägaren tagit ut en skälig lön.

Statlig inkomstskatt betalas av närmare 40 % av alla heltidsarbetande. Det är således inte någon exklusiv elit som betalar denna skatt. Den statliga inkomstskatten fungerar som en straffbeskattning av kunskap och är därmed en av anledningarna till att färre tar akademisk examen i Sverige än i andra jämförbara länder. Vi vill successivt avskaffa den statliga inkomstskatten.

Arvs- och gåvoskatten försvårar generationsskiftet i familjeföretag. I Sverige har vi mycket låga skattefria belopp för arvsskatt jämfört med flertalet länder inom OECD och EU. Skattesatserna i Sverige är dessutom höga i

jämförelse med snittet inom såväl EU som OECD. I kombination med övriga kapitalinkomstskatter är arvs- och gåvobeskattningen en viktig orsak till kapitalflykten från Sverige. Den bör i likhet med förmögenhetsskatten avskaffas.

Optionsprogram är ett sätt för många nya företag att försäkra sig om kompetenta medarbetare. Det är nödvändigt att utreda vilka ytterligare åtgärder inom skatteområdet som erfordras för att svenska optionsprogram skall bli internationellt konkurrenskraftiga. I dag beskattas royaltyinkomsterna som inkomst av tjänst, vilket driver uppfinningsrika innovatörer ut ur landet. Man borde i stället slå vakt om deras kompetens för att utveckla nya idéer i Sverige. Inkomster från royalty på patent skall beskattas som inkomst av kapital.

Brist på riskkapital är ett av de största hindren för nyföretagande. För att öka tillgången bör det införas ett avdrag för dem som satsar riskkapital i företag.

För att öka incitamenten att spara bör en större avsättning till pensionssparande göras avdragsgill. Ett ökat eget pensionssparande ökar också tryggheten inför ålderdomen. Det bör vidare utredas hur reavinstskatten på värdepapper kan uppskjutas om man gör omplaceringar mellan olika fonder eller värdepapper. Inriktningen bör vara att skatten betalas först vid realisering av kapitalet.

Den svenska beskattningen av jordbrukets produktionsmedel är även den extremt hög. Eftersom livsmedelspolitiken är densamma i hela EU framstår den svenska skattebelastningen här i sin klaraste dager. Vi vill sänka beskattningen av diesel till samma nivå som våra främsta konkurrentländer har och slopa beskattningen på växtnäring.

Energibeskattningen är krånglig och ogenomtänkt. Enligt vår mening skall miljöskatter tas ut i produktionsledet medan energiskatter skall tas ut i konsumentledet. Då erhålls en konkurrensneutral beskattning mellan olika energiproducenter och mellan olika bränslen. Den extra energiskatt som tas ut på el producerad i kärnkraftverk strider mot denna princip och bör redan nästa år sänkas med 0,5 öre per kWh och på sikt tas bort.

För många svenskar är bilen det enda möjliga transportmedlet. Det gäller för resor från och till arbetet, för att hinna hämta och lämna barn på dagis eller för socialt umgänge på fritiden. Oavsett var i Sverige man befinner sig underlättar bilen vardagen och är till glädje på fritiden. Hög bränslebeskattning medför att arbetsresor försvåras och att utrymmet för umgänge med familj och vänner krymper. Skatten på såväl bensin som diesel bör sänkas. Bensin och diesel skall inte kosta mer i Sverige än vad det kostar genomsnittligt i Europa. Det avdrag som i dag får göras för resor till och från arbetet täcker inte kostnaderna för bilresor. Allteftersom bränslepriset ökar har värdet av avdraget urholkats. Det ger heller inte en rimlig möjlighet att kompensera värdeminskningen på bilen. Avdraget bör därför nästa år höjas till 20 kr per mil.

När de skattefria införselkvantiteterna från andra EU-länder stiger är det viktigt att anpassa de svenska alkoholskatterna till omvärldens nivåer. I

Sverige har redan bryggerinäringen kommit i svårigheter på grund av de höga skatterna. Vi vill börja en anpassning till danska alkoholskatter snarast.

Skatt på annonser och reklam är inte konkurrensneutral och bör avskaffas nästa år.

Vi föreslår att riksdagen ställer sig bakom den inriktning av skattepolitiken som redovisas i motion Fi36 av Bo Lundgren m.fl. (m).

2. Skattepolitikens inriktning – kd

Kenneth Lantz (kd) och Sven Brus (kd) anför:

Ställningstagande

Vi ser det som en viktig och prioriterad uppgift att skapa en skattestruktur som gör att fler kan klara sig på sin egen lön och inte tvingas vara beroende av bidrag för att få hushållsekonomin att gå ihop. Många lågavlönade får först betala världens högsta skatter och sedan ”stå med mössan i hand” på socialkontoret för att få tillbaka pengar. Detta är inte ett rimligt system. Sänkta inkomstskatter för låginkomsttagare är en fråga om värdighet och respekt för enskilda personer. Det är också helt avgörande för att bryta det bidragsberoende som alltför många människor har fastnat i. Med sänkta inkomstskatter kommer framför allt fler låginkomsttagare att få möjlighet att påverka och få kontroll över sin egen ekonomiska situation.

Utgångspunkten för den skattereform vi anser att Sverige behöver är att medborgarna själva får en ökad beslutanderätt över sina inkomster. Sedan bör de val människor vill göra, exempelvis öka eller minska sin arbetstid, inte påverkas negativt av kombinationen av offentliga skatte- och bidragsregler. Det första handlar alltså om att sänka det totala skattetrycket, det andra om att minska marginaleffekterna. En alltför stor del av vår tillvaro bestäms i dag genom politiska beslut.

Insikten har funnits länge om att skattesystemet tillsammans med behovsprövade bidrag och inkomstprövade avgifter skapar orimliga marginaleffekter för stora grupper. Det vill säga att stor del av en inkomstökning går bort i form av ökad skatt, minskade bidrag och höjda avgifter. Likaså är insikten tämligen utbredd om att höga marginalskatter, eller höga kombinerade marginaleffekter, är skadligt för samhällsekonomin. Med samlade marginaleffekter på uppåt, och i vissa fall över, 100 % finns det inga privatekonomiska skäl att öka sin arbetsinsats, åtminstone inte på kort sikt. Omvänt betyder höga marginaleffekter att personer med låga inkomster som arbetar heltid faktiskt kan tjäna på att arbeta mindre.

Sverige bör ta ett helhetsgrepp över både de höga genomsnittsskatterna och de höga samlade marginaleffekterna. I vår inkomstskattereform ingår därför ett antal förslag där målet är att reducera de samlade marginaleffekterna för stora grupper, vid förvärvsarbete, ändrad förvärvsfrekvens, eller vid köp av tjänster med redan skattade pengar. Vidare bryts rundgången med låginkomsttagare som tvingas söka socialbidrag under vissa perioder av året samtidigt som de betalar ansemliga belopp i skatt under andra delar. Inkomst-

tagare får behålla en större del av sin egen lön och får därmed möjlighet att påverka och få kontroll över sin egen ekonomiska situation.

- För det första föreslås ett kraftigt höjt grundavdrag vid beräkningen av den kommunala inkomstkatten. Inkomstkatten sänks för alla med sammanlagt 17,0 miljarder kronor nästa år genom att grundavdraget höjs till 25 000 kr. Effekten blir jämfört med regeringens förslag en skattesänkning med ca 345 kr per månad, eller drygt 4 140 kr per år. Grundavdragshöjningen omfattar även skattepliktiga transfereringar och gäller för pensionärer i de fall där deras särskilda grundavdrag understiger det av Kristdemokraterna föreslagna grundavdraget. Kommunernas skatteinkomster reduceras inte eftersom förslaget lagtekniskt bör utformas som en statlig skattereduktion.
- För det andra föreslår vi en skattereduktion för låg- och medelinkomsttagare på totalt 4 320 kr per person och år på pensionsgrundande förvärvsinkomster (360 kr per månad). Till skillnad från den särskilda skattereduktion som finns i dag föreslår vi full reduktion för personer med inkomster upp till 276 000 kr och en avtrappning så att reduktionen upphör vid inkomster på 360 000 kr.
- För det tredje föreslår vi, i stället för regeringens förslag om kompensation för pensionsavgiften, ett generellt statligt förvärvsavdrag, beräknat mot kommunalskatten på inkomster av anställning eller näringsverksamhet motsvarande 5 % av denna inkomst år 2003, 5,1 % år 2004 och inriktningsvis 7 % år 2005. Vid en månadslön på 15 000 kr innebär det en skattesänkning med ca 225 kr per månad. Förutom att ge hushållen ett ökat ekonomiskt utrymme minskas därigenom marginaeffekterna. Målet bör vara ett avdrag på uppemot 10 % av inkomsten som då alltså reducerar marginaeffekten med drygt 3 procentenheter.
- För det fjärde vill vi avskaffa regeringens värnskatt. Den är ett brott mot de principer Socialdemokraterna själva var med om att lägga fast i skattereformen 1990–1991 om att ingen skall betala mer än 50 % av en inkomstökning i skatt. Den är också ett brott mot de löften Socialdemokraterna ställde ut om att värnskatten under budgetsaneringsåren skulle vara tillfällig.

En skattereduktion på 50 % för hushållens köp av tjänster bör införas. På så sätt elimineras nästan hela den extra skattebelastning som uppstår när extern arbetskraft anlitas med redan skattade pengar. Betydligt fler samhällsekonomiskt motiverade köp av tjänster kommer till stånd, eftersom de även blir privatekonomiskt lönsamma. Effektiviteten i ekonomin kommer därmed att öka. Samtidigt kan den svarta sektorn trängas tillbaka när det blir möjligt att både köpa och sälja privata hushållstjänster både vitt och lagligt.

Vår kritik mot fastighetsbeskattningen tar sin utgångspunkt i övertygelsen att alla skatter måste vara begripliga, upplevas som rättvisa och därmed kunna moraliskt och politiskt legitimeras. Fastighetsskatten är genom sin konstruktion i konflikt med såväl äganderätten som den social- och skatterättsliga

principen om skatt efter bärkraft. Den statliga fastighetsskatten kan inte heller motiveras utifrån intresseprincipen, eftersom det inte finns någon som helst koppling mellan å ena sidan den skatt man tvingas betala och å andra sidan någon form av förmån eller nytta man har som fastighetsägare. Den nuvarande konstruktionen är också svårmotiverad även om man accepterar det s.k. kapitalinkomstperspektivet, och någon utvecklad logik med att beskatta boende både som kapital och konsumtion finns inte.

Vi föreslår därför att den statliga fastighetsskatten slopas helt för småhus och bostadshyreshus, kommersiella lokaler samt industrienheter. Reformen bör delvis finansieras genom att kommunerna ges rätt att ta ut en avgift för de kostnader man har som direkt härrör till de fastigheter som finns i kommunen. Därtill blir det även logiskt att höja kapitalvinstskatten vid försäljning av privatbostäder från 20 till 30 %. För de kommersiella lokalerna och industrienheter avses reformen vara ekonomiskt neutral. Den totala kommunala avgiften får inte överstiga kommunernas självkostnader för gator/vägar och parkering, räddningstjänst samt fysisk planering. Därför sätts ett tak för den kommunala fastighetsavgiften på 2 600 kr per år för småhusen. För hyreshusen bör avgiften högst uppgå till ett belopp motsvarande 800 kr per lägenhet och år. Ett viktigt motiv för en kommunal fastighetsavgift är det incitament kommunerna får för utveckling av infrastrukturen, ett offensivt bostadsbyggande och en bra näringspolitik. En ytterligare aspekt är att kommunerna genom en kommunal avgift får intäkter från fritidsbebyggelse som i vissa kommuner är omfattande, men som inte genererar några kommunala intäkter i dagens system.

De skattemässiga fördelarna för hushållen att spara förbättras dels genom en successivt höjd avdragsrätt för pensionssparande, dels genom en avdragsrätt för sparande på individuella utbildningskonton. Gränsen för reseavdraget för resor till och från jobbet sänks från 7 000 till 5 000 kr. Det innebär att resekostnader på ytterligare 2 000 kr blir avdragsgilla jämfört med i dag.

I vår familjepolitik ingår vidare en statlig skattereduktion för varje barn upp till 16 år. År 2003 föreslås denna uppgå till 50 kr per barn och månad.

Grundbulten i kristdemokratisk ekonomisk politik är att ge stabila och goda villkor för fler och växande företag och därigenom öka sysselsättningen, minska arbetslösheten och trygga välfärden. Detta åstadkoms genom en balanserad finanspolitik för sunda statsfinanser i kombination med strukturella åtgärder som förbättrar ekonomins funktionssätt och avlägsnar de seglivade bromsmekanismer som i mer än 30 år underminerat den svenska ekonomins utvecklingskraft och bäddat för dagens höga totala arbetslöshet och brister i välfärden. De flesta av de förslag till förändringar i skattesystemet som vi föreslår har viktiga strukturella effekter för att förbättra den svenska ekonomins funktionssätt.

Vi anser att en omläggning snarast behöver genomföras av egendoms- och kapitalbeskattningen. Dubbelbeskattningen på utdelningsinkomster från risksparende (aktier) avvecklas successivt och är helt borta från år 2005. Förmögenhetsskatten avvecklas i tre steg. År 2003 avskaffas sambeskattnings av förmögenhet, år 2004 sänks förmögenhetsskattesatsen till 1,0 % och 2005 till

0,5 %. Från år 2006 avvecklas den helt. Vi gör bedömningen att den nuvarande förmögenhetsskatten i kombination med nuvarande dubbelbeskattning är väsentligt mer skadlig för ekonomin och utvecklingskraften i vårt land än den höjning av bolagsskatten som vi föreslår. Höjningen innebär att bolagsskatten, som jämte den i Finland är Europas lägsta, ökar från 28 till 30 % av nettovinsten. På så sätt sker beskattningen på faktiska intäkter, inte på fiktiva värden som vid förmögenhetsbeskattningen.

Arbetsgivaravgifterna sänks med 7 procentenheter på lönesummor upp till 900 000 kr per år från år 2004. Från år 2005 utökas nedsättningen till 10 procentenheter. För egenföretagare utökas den nedsättningsberättigade lönesumman till 250 000 kr per år. Förslaget gäller alla företag, men gynnar främst småföretagen. De mindre företag som i dag tvekar om de ska våga nyanställa får med detta förslag klart förbättrade möjligheter att våga satsa på utveckling och nyanställningar.

Ett riskkapitalavdrag införs, där maximalt 100 000 kr för investeringar i onoterade företag blir avdragsgilla mot inkomst av tjänst eller inkomst av kapital. Arvsskatten på bundet kapital avskaffas vid generationsskifte i företag.

En kraftfull satsning görs för att skapa rimliga och rättvisa konkurrensvillkor för jordbruksnäringen. Utgångspunkten för de förändringar som föreslås är den statliga utredningen En livsmedelsstrategi för Sverige (SOU 1997:167). Hela jordbrukets s.k. skatteryggsäck lyfts av genom de förslag som vi presenterar. Konkurrensvillkoren för åkeri- och transportsektorn föreslås också förbättras genom gynnsammare skatteregler i form av sänkt diesel-skatt. Vi avsätter vidare 1,8 miljarder kronor de närmaste tre åren för sänkt skatt på nybyggnation av hyresrätter.

Royaltyinkomster från patenterade uppfinningar skattebefrias under två år och beskattas därefter som inkomst av kapital.

Till de strukturella åtgärder som kraftigt kommer att förbättra lönebildningen hör också förslaget om en allmän och obligatorisk arbetslöshetsförsäkring med en 33-procentig egenfinansiering som kommer att skapa ett rakare rör mellan en bra lönebildning, låg arbetslöshet och låga avgifter för den enskilde och vice versa. Avgiftsökningen kompenseras mer än fullt ut av inkomstskattesänkningarna.

Vi ställer oss med det anförda bakom den inriktning av skattepolitiken som redovisas i motion Fi37 av Alf Svensson m.fl. (kd).

3. Skattepolitikens inriktning – c

Rolf Kenneryd (c) anför:

Ställningstagande

Vi vill att alla medborgare skall ha lika villkor och lika förutsättningar. Vi har ingen ambition att försöka garantera alla medborgare ett lika utfall, utan vi ser istället till varje människas särskilda förutsättningar och behov i livets olika skeden. Staten skall vara stark i det som är statens uppgift, nämligen att skapa

förutsättningar för tillväxt så att vi kan bevara välfärden och att ge rättvisa förutsättningar för medborgare och regioner, samtidigt som staten också måste acceptera att medborgarna och regionerna förvaltar sina möjligheter på olika sätt. Den ekonomiska politiken måste utformas så att den bidrar till livskraft i hela landet och ökar vars och ens ekonomiska självbestämmande. Detta ger också den bästa grunden för en uthållig tillväxt.

Skattepolitiken måste utformas så att den ger goda förutsättningar för fler företag att starta och växa, ger större ekonomiskt utrymme för landets familjer och inriktas på förbättringar för dem som bäst behöver ökat ekonomiskt utrymme, inte på dem som ropar högst. Kort sagt en skattepolitik för lika villkor. Därför bör skattesänkningar riktade gentemot småföretagande och uthållig tillväxt, låg- och medelinkomsttagare samt boende prioriteras i skattepolitiken framgent.

Nuvarande inkomstbeskattning ger stora marginaleffekter för låginkomsttagare. Svensk skattepolitik bygger i retoriken på att skatt skall tas ut efter bärkraft och att det finns en omfördelande funktion i systemet. Det nuvarande skattesystemet fungerar inte tillfredsställande i detta avseende eftersom svenska låginkomsttagare beskattas mycket hårt.

Den största friheten är att kunna leva på den lön som arbetet ger. Många får trots en arbetsinkomst ändå inte vardagsekonomin att gå ihop och är därför beroende av bidrag och stöd från samhället. Familjer hamnar lätt i bidragsfällor om det inte lönar sig att arbeta eller inte är lönsamt att gå från en deltidstjänst till en heltidstjänst. När familjer kan gå från bidrag till försörjning genom eget arbete ökar självbestämmandet. Vi vill bryta bidragsberoendet och i stället ge förutsättningar för egen försörjning. När skatten sänks för dem som har de lägsta inkomsterna så motverkar vi den sociala klyvningen.

För att öka människors ekonomiska självbestämmande föreslår vi en inkomstskattereform som fullt utbyggd innebär följande.

- En skatterabatt, lika för alla, på 10 000 kr årligen ersätter dagens grundavdrag. I praktiken ger det ungefär samma effekt som ett grundavdrag på drygt 31 000 kr med en genomsnittlig kommunalskatt. Eftersom skatterabatten utgår lika för alla försvinner den negativa marginaleffekt som uppstår då grundavdraget trappas av i dagens skattesystem.
- En särskild skatterabatt för förvärvsinkomster på 10 % av inkomsten upp till 108 000 kr, vilket ger en maximal förvärvsrabatt på 10 800 kr. Denna börjar trappas ned vid en inkomst på 180 000 kr, för att vid en årsinkomst på 288 000 kr och däröver uppgå till 5 400 kr.
- För att förbättra hushållens och barnfamiljernas ekonomi föreslår vi höjda reseavdrag som inkluderar resor till barnomsorg samt en extra skatterabatt för barnfamiljer med 100 kr per barn och månad för barn upp till 18 år.
- Sänkt skatt på hushållsnära tjänster ger utrymme för nya jobb inom sektorer där det i dag knappast finns någon vit marknad samt underlättar för människor att köpa tjänster som underlättar vardagen. Det stimulerar också framväxten av nya företag inom tjänstesektorn.

Vi sänker vidare kostnaderna för människors boende genom att sänka fastighets- och förmögenhetsskatterna.

- Reformering av taxeringssystemet så att extremt höga huspriser inte slår igenom på omräkningen av grannarnas taxeringsvärde. Taxeringen av fastigheter för fastboende skiljs från den för fritidsboende.
- Övergång till beskattning av en schablonintäkt på taxeringsvärdet, vilket ger effekter motsvarande en fastighetsskatt på 0,9 % 2003 och 0,75 % 2004.
- Sambeskattningen i förmögenhetsbeskattningen slopas, och endast halva taxeringsvärdet ingår i underlaget för förmögenhetsbeskattning.

Arbetsgivaravgifterna sänks ytterligare för att stimulera framför allt små företag att utvecklas och växa. Den nuvarande reduktionen av arbetsgivaravgifterna bör ökas till 10 procentenheter. Denna reduktion skall få beräknas på en lönesumma upp till 2 miljoner kronor (för egenföretagare 300 000 kr). Som ett led i omställningen till en uthållig utveckling finansieras en del av sänkningen av arbetsgivaravgifterna genom höjda skatter på utsläpp av kväveoxid och koldioxid i industrin samt genom skatt på förbränning av osorterat avfall och höjd skatt på deponering av avfall.

Den gröna sektorn ges likvärdiga konkurrensvillkor bl.a. genom att jordbrukets ryggsäck lyfts av.

Riksdagens utredningstjänst har analyserat vårt inkomstskatteförslag. Det sociala utfallet visar sig vara mycket positivt. Genom utformningen med en skatterabatt lika för alla, kompletterat med en förvärvsrabatt, uppstår mycket stora vinster för personer som går från bidrag till arbete. Det innebär att flera av de marginaleffekter som annars uppstår, i form av barnomsorgskostnader och rese- och lunchkostnader, elimineras redan vid förvärvsinkomster på samma nivå som den tidigare bidragsinkomsten. Konsumtionsutrymmet ökar kraftigt för hushåll med låga inkomster. Dessutom får kvinnor, som i genomsnitt har lägre lön än män, större skattesänkningar än män.

Vår skattepolitik ger lika villkor både för människor och regioner. En del i vårt skatteförslag är att grundavdraget slopas och ersätts med en statlig skatterabatt. Detta innebär att alla kommuner och landsting får en stärkt skattebas och att beroendet av statsbidrag minskar. På grund av olika kommunala skattesatser och utformningen av dagens grundavdrag kommer skattebasens förstärkning med vårt förslag att variera för kommunerna. När vårt skatteförslag genomförs kommer kommuner och landsting med låg skattekraft att få en rejäl inkomstförstärkning. Förstärkningen utjämnas genom det kommunala skatteutjämnningssystemet på två års sikt. Kommuner och landsting med låg skattekraft får högre skatteintäkter och minskat behov av bidrag från inkomstskatteutjämnningen, medan kommuner och landsting med hög skattekraft inte behöver betala lika höga avgifter till utjämnningssystemet.

Jag föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om inriktningen av skattepolitiken och tillstyrker därmed motion Fi38 yrkande 3 av Agne Hansson m.fl. (c).

4. Skattepolitikens inriktning – fp

Lennart Kollmats (fp) anför:

Ställningstagande

Vi liberaler anser att det är än mer angeläget än tidigare att genomföra strukturellt riktiga skattesänkningar som förbättrar ekonomins funktionssätt och ökar arbetsutbud, företagande och risktagande för att tillväxten långsiktigt skall bli bättre. Genom att begränsa utgifternas ökning kan en mycket stor del av de skattepolitiska målen nås, vilket samtidigt leder till minskad konjunkturkänslighet. Vi prioriterar de skattesänkningar som har mest gynnsam effekt på arbete och företagande.

De grundläggande principerna för 1990/91 års skattereform, nämligen ”hälften kvar” och att de allra flesta bara skall betala kommunalskatt, måste återupprättas. Vi vill koncentrera skatteförändringarna på de för tillväxt och jobb mest skadliga inslagen, nämligen marginalskatterna. Genom avskaffad s.k. värnskatt, höjd brytpunkt för statlig skatt och successivt borttagande av den s.k. LO-puckeln vill vi uppnå den grundläggande principen att de flesta bara skall betala 30 % i skatt och att de med höga inkomster skall betala 50 % på de högre inkomstdelarna. Marginaleffekterna minskas såväl genom inkomstskattesänkningar som genom växling av inkomstprövat bostadsbidrag mot generellt barnstöd och genom enhetliga taxor för barnomsorg.

Regeringen har tidigare tagit tre av de fyra stegen i sin egen inkomstskatteförändring och har härvid infört en ”kompensation för egenavgifterna” som bl.a. innebär att avdragsrätten för pensionsavgiften successivt tas bort. Vi anser att detta står i strid med principen om att inkomst som sparas för pensionsändamål inte skall beskattas och slopar därför ”kompensationen” och återinför avdragsrätten för pensionsavgiften. Vi föreslår i stället raka skattesänkningar – en omfattande reform vars huvuddrag för de närmaste åren är följande.

- Brytpunkten för statlig skatt bör höjas upp till gränsen för egenavgifterna för att undvika att personer som betalar både statlig skatt och egenavgifter får marginaleffekter om ca 55 %.
- Den s.k. LO-puckeln bör avskaffas. I inkomstlägen mellan bortåt 120 000 och närmare 250 000 kr finns en förhöjd marginalskatt genom att grundavdraget avtrappas. Denna avtrappning bör successivt avskaffas, vilket leder till en marginalskattesänkning för betydande grupper med låga inkomster.
- Den s.k. värnskatten avskaffas. Den är ett brott mot skattereformen. Vår förändring sänker marginalskatten med 5 procentenheter i de aktuella inkomstkikten.
- Ett förvärvsavdrag mot kommunalskatten införs, vilket sänker skatten och gör det mera lönsamt att arbeta även vid lägre inkomster. Inledningsvis föreslås denna till 4 % av inkomsten.

- En skattereduktion, lika för alla, skall införas för att garantera att alla får del av en skattesänkning. Denna skattereduktion bör till en början vara 2 500 respektive 3 000 kr per person. Denna tillfaller givetvis då även pensionärer.

I den stora socialförsäkringsreform som vi eftersträvar ingår att arbetslöshetsförsäkringen blir obligatorisk och att de försäkrade själva får svara för ungefär 1/3 av premien. Dagens frivilliga arbetslöshetsförsäkring betalas enbart i mycket liten utsträckning av de försäkrade. Höjningen av premien innebär därför en betydande avlastning på statsutgifterna. För att den höjda premien i sig inte skall leda till ökade kostnader för de försäkrade skall inkomstskatterna sänkas i motsvarande mån. Skattesänkningen ersätter också regeringens skattereduktion för fackföreningsavgift.

Vi vill betona att man inte skall missbedöma hushållskassans direkta effekter av vare sig införandet av riktiga försäkringsavgifter eller de då möjliga skattesänkningarna genom att titta på dem var för sig! De måste ses i ett sammanhang, och vi genomför förändringarna för att skapa försäkringar som blir väl fungerande, robusta och bidrar till en bättre fungerande arbetsmarknad.

Hänsyn bör tas i beskattningen till den extra försörjningsbörda och lägre bärkraft som föräldrar har. Utökningen av det generella barnstödet bör därför ske i form av en skattereduktion. Denna föreslås införas med ungefär 160 kr per månad och barn (knapp 2 000 kr per år) för 2003 för att successivt öka till 220 kr per månad och barn (2 650 kr 2004), kombinerat med att den del av bostadsbidraget som i praktiken utgör ett rent inkomstprövat barnbidrag trappas ned med först 60 och sedan 120 kr per barn och månad. Genom denna förändring kommer bortåt 20 000 bidragsmottagare ur fattigdomsfällan och slipper 20 % extra marginaleffekt, detta i de inkomstlägen där maxtaxan inte fått någon större betydelse.

Det bör noteras att vi väljer att föreslå skattesänkningen för barnfamiljer i formen av ren skattereduktion. Detta motsvarar i storleksordningen 6 000 respektive 8 000 kr i höjt grundavdrag, men med vår modell tillfaller skattereduktionen även de föräldrar som inte har en erforderligt stor förvärvsinkomst för att kunna tillgodogöra sig grundavdragshöjningar. Vi anser att de barnfamiljer som har det allra sämst ekonomiskt, med de minsta marginalerna och/eller de största marginaleffekterna, ofta studenter eller socialbidragsmottagare, inte ska uteslutas från detta barnstöd.

Vi inför vidare rejäla skattelättnader för köp av hushållstjänster. Vi föreslår en reform som innebär att det vita priset på hushållsnära tjänster kan halveras. Med detta förslag kan tjänsterna bli tillgängliga också för hushåll med normala inkomster och svarta jobb, som tyvärr är vanligt förekommande, bli vita.

Förmögenhetsskatten sänks för att på sikt helt slopas. I en internationaliserad värld ter sig denna skatt alltmer omöjlig. I dag är det vanliga småhusägare och aktiesparare som betalar denna specialskatt för "de rika", medan 16 av 18 börsmiljardärer får kraftig nedsättning av skatten. Vi föreslår nu avskaffad sambeskattnings och höjt fribelopp till 2,1 miljoner kronor. På det viset tas ett

avgörande steg för att få bort den förlegade kvinnoosyn som ligger bakom tanken att man inte beräknar skatt individuellt. De allra flesta innehavare av vanliga bostäder slipper genom vår politik betala förmögenhetsskatt.

För många människor är det huvudsakliga sparandet lagt i boendet. Fastighetsskatt och i många fall förmögenhetsskatt gör att detta blir orimligt högt beskattat och boendekostnaderna oöverkomliga. Dagens beskattningsform är oacceptabel. Folkpartiet anser att sänkningen av fastighetsbeskattningen skall ske stegvis och inledas omgående. Hela systemet för taxering måste reformeras och likformighet mellan boendeformer upprättas.

Riksdagens majoritet beslutade, utan föregående reformering, att släppa frysningen av taxeringsvärdena från och med den 1 januari 2001. Detta har lett till en fastighetsskattechock i stora delar av landet för boende i både småhus och lägenheter. I ljuset av de alltmer desperata protesterna från många drabbade människor har regeringen och dess stödpartier sänkt skattesatsen och infört en begränsningsregel. Det är givetvis ett steg i rätt riktning men innebär fortfarande för stora grupper att skatteökningen bara begränsats. Detta är oacceptabelt. I avvaktan på en grundläggande reformering bör taxeringsvärdena därför fortsättningsvis vara frysta vid skattesatserna 1,0 % för enfamiljshus och 0,5 % för flerfamiljshus.

Privat sparande ger trygghet åt individen och är en viktig förutsättning för en väl fungerande riskkapitalmarknad. Med ett ökande behov av återkommande kompetensutveckling är ett sparande som kan användas bl.a. för detta ändamål viktigt. Regeringen har sedan flera år tillbaka en överenskommelse om s.k. grön skatteväxling, där höjd skatt på energi skulle växlas mot sänkt skatt för kompetenssparande. Nu finns efter lång segdragningsenbart ett principförslag, vilket vi inte godkänner. För oss liberaler är valet enkelt. Den enskilde måste få makten över sin egen kompetensutveckling. Vi anser därför att avdragsrätten för kompetenssparande/pensionssparande bör höjas från ett halvt till ett helt basbelopp.

Den dubbla beskattningen på aktieutdelningar måste slopas. Det är en av de viktigaste åtgärderna för att långsiktigt förbättra tillgången till riskvilligt kapital för småföretagen. Det gäller att långsiktigt säkra tillgången till riskkapital och det även i mindre företag. Vi föreslår därför en successiv avveckling av dubbelskatten på aktieutdelningar. Under de närmaste två åren kan dubbelskatten för privatpersoner halveras. Det är ett första viktigt steg för att på sikt kunna avveckla denna straffskatt på risksparande helt.

De s.k. 3:12-reglerna måste förenklas. Det är otillfredsställande att frågan begravts i en utredning som knappast kan leda till någon förändring förrän möjligen år 2004. Med den hastighet som försämringsregler för fåmansbolagsägare genomförts finns heller inget stort hopp att ett sådant förslag från den socialdemokratiska regeringen verkligen skulle innebära en radikal förbättring. Vi föreslår att fåmansbolagsreglerna reformeras så att ett belopp motsvarande en normalinkomst beskattas som arbetsinkomst, resterande som inkomst av kapital.

I Folkpartiet ser vi positivt på systemen med andel i vinst. Vi tror att det ökar förståelsen för företagandets villkor och höjer motivationen och trivselen

på arbetsplatserna. Många moderna företags största kapitaltillgång ligger just i de anställdas kunskaper. För att företaget skall kunna behålla denna tillgång är en väg att bereda dem ägande i företaget, t.ex. genom personaloptioner. Optionsbeskattningen ses över med sikte på att en skattelättnad skall kunna ges.

Arbetsgivaravgiften bör sänkas med 2 procentenheter i tjänstesektorn. Vårt långsiktiga mål är att helt ta bort arbetsgivaravgifternas skattedel. Vi prioriterar till att börja med sänkningen i den privata tjänstesektorn, den del av näringslivet som är mest känslig för arbetskraftskostnader och som därigenom kan få störst betydelse för ett växande småföretagande, särskilt i de branscher där många kvinnor är verksamma. Genom våra förslag till att bryta de offentliga monopolen kan deras företagande också gynnas. En lägre arbetskostnad i arbetsintensiva tjänstesektorer gör att fler får arbete i privata företag.

Vi är förespråkare av grön skatteväxling. Denna tanke har dock förfuskats under 1990-talet genom att energi- och miljöskatterna, bl.a. på bensin och el, har höjts utan motsvarande sänkning av skatten på arbete. Vi anser att skatten på arbete, såväl inkomstskatter som arbetsgivaravgift skall sänkas. Den viktigaste miljöförbättrande förändringen är att arbeta för gemensam koldioxidskatt i EU. Vi föreslår också en skatt på sopförbränning.

Jag föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om inriktningen av skattepolitiken och tillstyrker därmed motion Fi39 yrkande 2 av Lars Leijonborg m.fl. (fp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets överväganden	2
Skattepolitikens inriktning.....	2
Avvikande meningar	16
1. Skattepolitikens inriktning – m.....	16
2. Skattepolitikens inriktning – kd.....	20
3. Skattepolitikens inriktning – c	23
4. Skattepolitikens inriktning – fp	26